

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ

ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Історія та археологія»

Спеціальність 032 Історія та археологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 31 серпня 2023р.

м. Івано-Франківськ – 2023 __

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політологія
Викладач (-і)	Москалюк Михайло Федорович
Контактний телефон викладача	067-907-94-56
E-mail викладача	moskaljuk62@ukr.net
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	2 год. на тиждень згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є політика як соціальне явище. Навчальна дисципліна «Політологія» спрямована на формування у студентів цілісного уявлення про політичну сферу життя суспільства і закономірності її функціонування. Програма курсу розкриває зміст політичної сфери життя суспільства, політичних інститутів та процесів, характеризує сучасну державу як базовий елемент політичної системи та політичного режиму, покликана формувати політичну свідомість та політичну культуру студентів, їх активну громадянську позицію. Важливою особливістю курсу є те, що він зорієнтований на засвоєння і застосування студентами спеціальності 032 – Історія та археологія теоретичних знань з політології, усвідомлених умінь і навичок, необхідних для професійної діяльності.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни, «Політологія» є надання студентам на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 03 Гуманітарні науки, спеціальністю 032 Історія та археологія необхідних для професійної діяльності знань про основні категорії політичної науки, засвоєння ними концептуальних підходів щодо процесів розбудови демократичної держави, закономірностей переходу від тоталітаризму до демократії, формування самостійного та критичного ставлення до державотворчих процесів, забезпечення політичного аспекту підготовки висококваліфікованих фахівців, що мають політично-моральну громадянську позицію та розвинене політичне мислення.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є вивчення сутності, теорії та методології політології як науки; розвиток здібностей розуміння політичних відносин і процесів; набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних, прикладних та інструментальних компонентів політичного знання; аналіз міжнародного політичного життя, геополітичного становища і політичних процесів в Україні, її місця, статусу і відповідальності у сучасному світі політики. Одним з головних завдань курсу є формування у студентської молоді політичної свідомості і політичної культури, самостійного творчого мислення, вироблення патріотичної орієнтації та прагнення до самореалізації</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Загальні компетентності:

- спроможність аналітично, системно і критично мислити, використовуючи наявні масиви і комплекси політологічних джерел і документів,
- здатність до міжособистісної взаємодії на основі етичних міркувань (мотивів), вміння працювати в колективі; уміння попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів; діяти відповідально і свідомо та з почуттям поваги до оточуючих, усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми;
- здатність вчитися і спільно, і автономно, здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного) під час самостійної роботи із дисципліни, підготовки проблемних питань, проєктів, самостійне набуття нових компетентностей, а також здатність виявляти і творчо підходити до вирішення проблем, ухвалювати обґрунтовані рішення, генерувати нові ідеї під час захисту проєктів, участі в конференціях, брати відповідальність і виявляти ініціативу, визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті обов'язки, вибудовувати свою навчальну траєкторію, оцінювати прогрес і результати навчання
- дослідницькі навички пошуку відповідної літератури у матеріалах бібліотек,

Фахові компетентності:

- навички вмілого використання політологічної інформації у професійній діяльності, використовуючи вербальні і невербальні засоби її передачі, зокрема шляхом використання карт, таблиць, презентацій.
- здатність класифікувати політичні інститути і системи, аналізувати політичні події, явища та процеси, виявляти причинно-наслідкові зв'язки між ними у професійній діяльності,
- здатність виокремлювати актуальні питання політології як науки,
- здатність до усвідомлення призначення професійної діяльності історика, важливості збагачення професійних якостей відповідно до нових суспільно-політичних реалій; усвідомлення необхідності подальшого навчання,
- здатність на основі вивчення політології формувати політичну свідомість і політичну культуру, національну гідність та національну пам'ять, здатність використати на практиці здобуті знання із дисципліни з метою проведення громадянсько-патріотичного виховання серед молоді.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	032 Істрія та археологія	IV	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Предмет політології, її функції та структура	2	2	6
Тема 2. Політика як соціальне явище.	2	2	6
Тема 3. Політична система та політичний режим	2	2	6
Тема 4. Держава як основний інститут політичної системи	2	2	6
Тема 5. Політичні партії, партійні та виборчі системи	2	2	8
Тема 6. Політичні еліти та політичне лідерство	2	2	6
Тема 7. Світова політика і міжнародні відносини		2	6
Тема 8. Політична свідомість і політична культура		2	6
Тема 9. Контрольна робота		2	10
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Структура розподілу балів в межах аудиторно-самостійної роботи студентів:</p> <p>1) усні відповіді на семінарських заняттях – 30 балів;</p> <p>2) індивідуальна робота: підготовка та захист реферату з обраної теми – 10 балів;</p> <p>3) тестова контрольна робота – 10 балів</p> <p>Загальна кількість – <i>50 балів.</i></p> <p>Підсумковий контроль – іспит (екзамен):</p> <p>Письмовий іспит (в екзаменаційному білеті по 5 питань, з яких перші два (теоретичні) оцінюються максимально 15 балами, третє (практичне) питання – 10 балів, четверте (тестове) – 5 балів, п'яте (розуміння політологічних термінів та понять) – 5 балів.</p> <p>Загальна кількість – <i>50 балів.</i></p> <p>Сумарна кількість – <i>100 балів.</i></p>		
Вимоги до письмових робіт	<p>Письмова контрольна робота є обов'язковою до виконання. Отримані студентом бали (максимум 10 балів) впливають на виставлення підсумкової оцінки. Тестова контрольна робота виконується студентами очної форми навчання на останньому семінарському занятті, студентами заочної форми навчання за 10 днів до початку сесії. Пропонується чотири варіанта відповідей, з яких одна правильна. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав повний обсяг навчального навантаження, передбаченого навчальним планом з даної дисципліни.</p> <p>Реферативна робота виконується у друкованому форматі на аркушах А – 4. Обсяг - 12-15 сторінок, шрифт-14, інтервал-1,5, поля: зліва, зверху, знизу – 20 мм, справа – 15 мм. Список літератури подавати наприкінці</p>		

	<p>тексту за алфавітом. Посилання на використані джерела - в тексті в квадратних дужках, де перша цифра - позиція у списку літератури, а друга – номер сторінки, наприклад, [8, с. 12]. Структура написання реферату: вступна частина; аналіз використаної літератури по темі (2-3 абзаци); характеристика обраної теми та перспективність її дослідження; визначення основних параметрів викладу матеріалу; наведення ілюстрованого матеріалу, що підтверджує аргументаційну базу; висновки; список використаної літератури. У випадку глибокого розкриття проблеми з відображенням авторської позиції реферат оцінюється 9-10 балами; обґрунтоване розкриття теми – 7-8 балів; неповне розкриття теми 5-6 балів; високий рівень компілятивності –3-4 бали; розкриття лише одного аспекту дослідженого предмету – 1-2 бали.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Тема 1. Предмет політології, її функції та структура Тема 2. Політика як соціальне явище. Тема 3. Політична система та політичний режим Тема 4. Держава як основний інститут політичної системи Тема 5. Політичні партії, партійні та виборчі системи Тема 6. Політичні еліти і політичне лідерство Тема 7. Світова політика і міжнародні відносини Тема 8. Політична свідомість і політична культура Тема 9. Контрольна робота.</p> <p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за п'ятибальною шкалою: 5 балів студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів на підтвердження теоретичного положення, яке розглядається. 4 бали – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями. 3 бали – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність. 2 бали – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню чи відсутність взагалі.</p> <p>Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, доповнення, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативні тези, змістовні доповнення, що дійсно сприятимуть розгляду проблемних питань. Студент (-ка) повинен (-а) мати не менше трьох оцінок за семінарські заняття, що у підсумку визначають середній арифметичний бал і виставляються в журналі окремою графою (у підсумку максимальна кількість балів за роботу на семінарських заняттях -30).</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Якісне виконання: 1) тематики семінарських занять. Для цього необхідно якісно готувати конспекти семінарських занять. 2) індивідуального завдання. Виконання реферативного завдання передбачає якісну пошукову працю, творчий підхід до оформлення студентом (-кою) індивідуальної роботи.</p> <p>Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю (іспиту – екзамену) за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 26 і більше балів. Максимум – 50 балів.</p>

Підсумковий контроль	Екзамен (письмово-усна форма). 30 білетів по п'ять питань у кожному. Структура питань у білеті: -1 і 2 завдання – теоретичне' (максимум 15 балів); -3 завдання – практичне (максимум 10 балів); -4 завдання – тестове (максимум (5 балів); -5 завдання – дати визначення основних політологічних термінів і понять, наприклад- “політика”, “влада”, “держава”, “партія” тощо” (максимум 5 балів).
----------------------	---

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Письмові роботи виконуються студентом самостійно у вигляді відповідей на тестові завдання. Пропонується чотири варіанти відповідей із зазначенням однієї правильної. Письмова робота виконується на останньому занятті.

Академічна доброчесність:

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв, планшету чи іншого мобільного пристрою під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

У випадку виявів недобропорядної поведінки, академічної недоброчесності(списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за умови погодження із керівником курсу.

Відвідування занять:

Студент, який навчається за індивідуальним графіком виконує початковий план у строгій відповідності із затвердженими вимогами та термінами. Політика навчального курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань у випадку пропущених занять без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час відпрацювати пропущені заняття.

Неформальна освіта: порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udeu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Повторне вивчення дисципліни: студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

8. Рекомендована література

1. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. К., 2000.
2. Брегеда А. Ю. Політологія: Навч.-метод. посібн. Для самостійного вивчення дисципліни. К., 1999.
3. Гаєвський Б. Українська політологія. К., 1995
4. Герасимчук Т. Ф., Киридон А. М., Троян С. С. Концептуальні основи теорії політики: Навчальний посібник. Рівне, 2008
5. Гелей С. Д., Рутар С. М. Основи політології: Навч. посібн. К., 1999.
6. Головатий М. Ф. Політична психологія: Навч. посібн. К., 2001.
7. Кирилюк Ф. М. Історія зарубіжних політичних вчень Нової доби. Навч. посібник. К., 2008.
8. Кухта Б. З історії української політичної думки. К., 1994.
9. Коблеч Г. К. Політика: Основні концеп. в суспіл. науках / Пер. з англ. О. Дем'янчука. К., 2004.
10. Кухта Б., Теплоухова Н. Політичні еліти і лідери. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. Львів, 1997.
11. Лазаренко О. В., Лазаренко О. О. Теорія політології: Навч. посібн. К., 1996.
12. Мадісон В. В., Шахов В. А. Політологія міжнародних відносин: Навч. посібн. К., 1997.
13. Москалюк М. Політологія: тестові завдання до курсу. – Івано-Франківськ, 2002.
14. Москалюк М. Навчально-методичний посібник з політології (плани семінарських занять, методичні вказівки та програмові вимоги до курсу). Івано-Франківськ, 2013.
15. Неліпа Д. В. Системний аналіз в політології. Навч. посіб. К., 2009.
16. Новакова О. В., Пашина Н. П. Політичні процеси та політичні відносини. К., 2016.
17. Основи демократії. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. А. Ф. Колодій. Третє видання, оновлене і доповнене. Львів, 2009.
18. Основи політичної науки: Курс лекцій. У 4-х ч. / За ред. Б. Кухти. К.- Львів, 1997
19. Парсонс Вейн Публічна політика: Вступ до теорії й практики аналізу політики: Пер. з англ.-К., 2006.
20. Політична система України: проблеми становлення і розвитку. Монографія / В. С. Великочий, М. А. Геник, Г. О. Дичківська та ін.: За ред. В. І. Кафарського. К., 2008.
21. Політологічний енциклопедичний словник / Упорядник В. П. Горбатенко; За ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка.– 2-е вид., доп. і перероб. К., 2004.
22. Політологія. Збірник вправ і завдань для самостійної роботи. Глосарій: Методичний посібник до підручника “Політологія” / За ред. А. Колодій. К., 2003.
23. Практикум з політології / За ред Ф. М. Кирилюка. К., 2003.
24. Рудич Ф. М. Політологія: Підручник. – 2-ге вид. К., 2006.
25. Рудич Ф. М., Балабан Р. В., Ганжуров Ю. С., Дергачов О. П., Зеленько Г. І., Кононенко Н. В. Політична система та інститути громадянського суспільства в сучасній Україні: навч. посіб. для студентів ВНЗ. К., 2008.
26. Себайн Дж., Торсон Г. Історія політичної думки. К., 1996.
27. Шведа Ю. Р. Теорія політичних партій і партійних систем: Навч. посібник. Львів, 2004.
28. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні. Львів, 2010.
29. Ярош Б. О., Ярош О. Б. Загальна теорія політики. Луцьк, 2005.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://d-learn.pnu.edu.ua/>

